KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty Československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXI (XX) Chicago, Illinois, Červenec (July) 1959 Číslo (No.) 7

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Józa Novotný:

CHVALTE HOSPODINA

"S milostí zpívejte v srdci svém Pánu." (*Kol.* 3:16)

Slovo Boží jest plné vybídek k chválení Pána. Mnoho žalmů nás vybízí k chválení Pána.

Bůh má právo k této vybídce, protože uzpůsobnil člověka, aby mohl Boha chválit. Jsou v přírodě stvoření, která neumějí zpívat, ani hrát. Ani všichni ptáci neumějí zpívat. Avšak Bůh si přál, aby lidé zpívali, a proto jim dal do hrdla schopnosti pro zpěv. A také nám dal do ucha schopnost užít dobrou hudbu a zpěv. Lidé zpívají, když mají velkou radost nebo velký žal. Není na světě národa, který by nezpíval. Zpěv lépe vyjádří než slova, co cítíme. Zpěv jest zázračný dar Boží. Velký škotský duchovní, George Matheson prošel bolestnou tragedií ve svém životě. Jako mladý bohoslovec se zasnoubil. Brzy na to úplně oslepl. Když ho lékař ujistil, že není pro něho naděje na uzdravení, napsal své snoubence, že jí dává volnost, protože nemůže od ní žádat, aby šla životem se slepým člověkem. Ona tvrdě přijala jeho nabídku. Když si přečetl její dopis, sklonil se nad svým psacím stolem a jedna z nejdojemnějších duchovních písní se tehdy zrodila: "O lásko, jež mi nedáš jít." Nejedná vzácná píseň se zrodila za podobných okolností.

Bůh pak výslovně žádá, abychom pěli k Jeho cti a chvále. Nemá rád zpěv jakýkoli. Jenom nejlepší zpěv jest dosti dobrý pro Něho. A Bůh žádá, abychom pěli z vděčnosti. Starozákonní Israel se nejprve musil tomu učit. Byl to David, který byl jeho učitelem.— David zavedl zpěv v chrámě. Velké pěvecké sbory byly zavedeny. David ustanovil Azafa za prvního dirigenta zpěvu v chrámě.

Proč žádá Bůh, abychom pěli? Příroda Ho chválí. Má koruna stvoření mlčet? Zpěv více spojuje než slova. On chce z nás míti jednu rodinu. Duchovním zpěvem dokazujeme více než čímkoli jiným, že Bůh jest láska. Ani báseň nevyjadřuje tak jasně naši vděčnost vůči Bohu jako duchovní píseň. — Proto apoštol napomíná, abychom zpívali v srdcích svých Pánu. Člověk také může zpívat rozpustile. Americká černoška jest vzácným příkladem toho, jak má křesťan zpívat. Kdo ji jednou slyšel, nikdy na její zjev nezapomene. Sepiaté ruce a zavřené oči ihned vás ujistí, že pěvkyně se vlastně modlí. — Zpěv v srdci jest záhada jejího úspěchu. Marion Anderson jest její jméno.

Radostné srdce bude ochotně Pána oslavovat. Slovo Boží jest plné výzev k chválení Pána. "Radujte se v Pánu, opět pravím radujte se". "Veselím se z toho, když mi říkáno jest, pojďme do domu Hospodinova."

Arci jsou veselí i ve spojení s náboženstvím, z nichž Hospodin radost míti nemůže. Když se Mojžíš vracel s hory Sinai, našel Israele veselícího se kolem zlatého telete. Z toho arci neměl radost ani Hospodin, ani Mojžíš.

Naši otcové rádi zpívali při práci. Tomáš Carlyle praví: "Dej mi člověka, který si zpívá při práci." Ovšem, on tím člověkem nebyl. Jeho žena o něm napsala: "Žiji v údolí stínu smrti svého muže." Jest to veliký dar umění zpěvem sebe povzbudit i jiné získat. Vojáci jdou do boje za zpěvu. Francouzská revoluce byla vyhrána písní Marsellaisou. Nejedna životní bitva byla vyhrána písní. Taková píseň pak dá i svůj zvláštní znak dílu,

KŘESŤANSKÉ LISTY a HUSŮV LID
Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940
Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota Československých Protestantů v USA a Kanadě
Published monthly by the National Union of Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) ..... J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, Wisconsin
Články, zprávy pro časopis a knihy k recensi posílejte na redaktora.
Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription $2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě pro uprchlíky, na mléko pro děti běženců a na léky pro děti trpících, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Return Address — Adresa Administrace
5700 Eastwood Ave., Chicago 30 Ill.

které konáme. Jistě to bude dílo dokonalé.

Takové písně pak jsou i nákažlivé. Tvým zpěvem oblažíš nejen sebe, nýbrž i jiné. Budeš míti podílu na úspěchu jejich díla. Ježíš Kristus odsuzuje lidi, kteří odmítají se spolu radovat. Nesmrtelné podobenství o Marnotratném synu má dvě části. Prvá jedná o návratu mladého syna. Druhá část jest neméně důležitá — jedná o starším synu, který když slyšel v domě zpívání, nechtěl vjíti. Pán ostře tohoto ducha odsuzuje. Proč byl starší bratr tak zatrpklý? Protože neměl podílu na zachránění bratrově. Ti, kteří se radovali byli služebníci, kteří přinesli nové roucho, obuv, prsten. Starší bratr neučinil nic o jeho záchranu.

Pohleďte jen na našeho Mistra a Pána, jak na Jeho nejtěžší cestě dovede ještě zpívat." A sezpívavše písničku, vyšli na horu Olivetskou". Na konci Večeře Páně dovede náš Pán ještě zpívat, když se vydává na svoji nejtěžší cestu — Via Dolorosu. Dovede zpívat, když jde do Zahrady Getsemanské a pak na Golgotu. A všimněme si, že i jeho největší apoštol, Pavel, dovede pět písně duchovní v žaláři ve Filipis, když se svým druhem, Sílou má nohy sevřeny kládou. Po zbičování v bolestech ještě zpívají a tak otvírají srdce žalářníka pro evangelium. Máš-li v srdci tuto píseň duchovní, nic se ti vlastně nemůže stát. Velký varhaník ztratil veškeré své jmění. Tohle napsal: "Vše mi vzali. Co mi zbylo? Slunce, měsíc, hvězdy, všechny krásy přírody. Nechali mi ženu, děti, mnoho přátel, Boha, Jeho lásku, Nebe s celou jeho nadějí. A konečně i moje varhany. Co mi tedy vzali? Nic."

Jeden z mých nejdražších duchovních odkazů jest zpěv mojí matky, kterým nás ráno budívala.

To, co slova nedokáží, často dokáže píseň. Nedávno zatvrzelý zločinec nemohl býti obměkčen žádným duchovním. Až prostá sólistka z kostela se nabídla, že zazpívá u jeho cely. Bez řeči pokorně u jeho dveří zapěla duchovní píseň, která otevřela jeho srdce dokořán.

Vzpomínáte si ještě, jak před prvou světovou válkou se vydala na prvou cestu přes oceán největší tehdejší loď? Uprostřed oceánu loď narazí na ledovec a za nedlouho se loď začne potápět. Panika se zmocní všech. Lidé se proměňují v divou zvěř a počnou zápasit o místo v záchranných člunech. Náhle lodní hudba začne hrát prostou duchovní píseň—"Blíž k Tobě, Bože můj." A co se stane? Zázrak. Zbabělci se proměňují v hrdiny. Nikdo nemusí dávat rozkaz. Všichni jednají nyní podle nenapsaného amerického zákona: "Ženy a děti nejprve." A tak se stalo, že za nějakou dobu byl postaven pomník hrdinným mužům "Titaniku" zachráněnými ženami. Ve skutečnosti měl ten pomník býti postaven oné písni. V našich československých dějinách třikrát hrála píseň neobyčejnou úlohu.

Zdali pak se ještě pamatujete, že náš Jan Hus zpíval na cestě k hranici? Kolem jdoucí se mu posmívali: "Ty bloude, vždyť nejdeš na svatbu, nýbrž na smrt." "Mýlíte se, jdu na svatbu Beránkovu."

Naše husitské války a celé hnutí bylo vlastně vyhráno písní "Kdož jste Boží bojovníci." Nejen u Domažlic, nýbrž i jinde bitvy byly vyhrány tou písní.

Za prvé světové války to zase byla píseň, která nás zachránila — "Kde domov můj." V národním divadle, když dávali Tylovy Furianty a došlo až k písni, která se nám stala národní hymnou, celé hlediště povstalo a zpí-

valo s sebou. A pak nekonečně stále a stále se hymna opakovala, až to úřady zakázaly.— Nezastavily však ducha, který na konec zvítězil. Dnes jest na oceánu světa československý "Titanic" a potápí se. Jak zachránit jeho obyvatelstvo? Dej Pán, aby zase nějaká zázračná píseň s pomocí Boží nám dopomohla, abychom s Ním zase zvítězili jako za starodávna, když naši otcové zpívali: "Že konečně s Ním vždycky zvítězíte." Amen.

Věrný Křesťane
HLEDEJ PRAVDY + SLYŠ
PRAVDU + VČ SE PRAVDĚ +
MILUJ PRAVDU + DRŽ
PRAVDU + BRAŇ PRAVDU
AŽ DO SMRTI + +

Mistr Jan Hus +

Československý Kříž

Přemysl Pitter:

Husem počíná novověk.

Po všem tom, co již bylo o Husovi napsáno a pověděno, zdá se, že nemůže býti řečeno, co bychom už nebyli slyšeli nebo četli. Avšak osobnost Husova chová v sobě stálou přitažlivou moc a přesvědčujeme se, že Hus má nám vždy znovu co říci. Zejména v této době, kdy náš národ trpí pod duchovním a fysickým útlakem, jakého snad doposud nepoznal, vzhlížíme toužebně k Mistru Janu Husovi, zda by on nám mohl dnes ukázat cestu k svobodě a pravému blahu.

V čem spočívá trvalý význam Husův?

Když Kryštof Kolumbus přistal v roce 1942 na východním pobřeží Ameriky, netušil, jaký význam bude mít jeho objev pro všechen svět. Počaly se díti obrovské přesuny mocenské, hospodářské, civilisační, kulturní. Není divu, že onen rok byl označen za předěl mezi středověkem a věkem novým.

Avšak v jedné oblasti, myslím, se mnoho nezměnilo: v oblasti mravní. Objev vysoké kultury praobyvatel Ameriky nezvýšil mravní úroveň světa, nýbrž podnítil ziskulačnost dobyvatelů. Hrůzy středověku se staly ještě hroznějšími v běsnění loupežnických výprav za zlatem a otroky; temný středověk zastřel svými perutěmi vznikající nový věk. Z nově objevených světadílů byla do Starého světa přenesena kletba syfilidy a nikotinu jako pomsta za zvrhlosti evropských civilisátorů. Náboženský fanatismus i v novém věku slavil orgie, plnil mučírny a zapaloval hranice.

Bylo 15. století skutečně počátkem nového věku, nové dějinné éry? Bylo. Avšak nebyl to rok objevení Ameriky, rok 1492, nýbrž již rok 1415, kdy v blízkosti půvabného jezera Bodamského vzplála hranice s Mistrem Janem Husem.

Není to opovážlivé nadsazení a přecenění této události? Což nebylo již dříve ve světě mnoho takových lidí, kteří dali život za své přesvědčení, svou víru? Zajisté. Avšak význam Husův spočívá v tom, že ve chvíli, kdy se kostnický koncil se souhlasem papežovým prohlásil za nejvyšší instanci ve věcech víry a pravdy, že Hus se této autoritě nepodřídil a se odvolává k autoritě vyšší, k samému Ježíši Kristu.

Není stopy vzpurnosti či domýšlivosti v Husově počínání. Pokorně prosí: "Ukažte mi, v čem jsem se mýlil, a já milerád se poučím a vše křivé a bludné před celým světem odvolám!"

"Napřed odvolej, pak můžeš žádat poučení," zní odpověď.

"Já maje rozum, jaký nyní mám, nemohu tak učinit bez odporu svědomí," odvětil Hus.

Husova velikost spočívá v tom, že se nepoddal nátlaku ani přátel ani odpůrců, neustoupil moci světské ani autoritě, jakou měl svatý sněm. Učenci nejslavnější a nejvyšší duchovní útočili na Husa, aby se podrobil. Vždyť i mocný vévoda Rudolf Habsburský a sám papež Jan XXIII. se koncilu pokořili! U Husa všechno nucení bylo marné; nemohl uznat, že je pravda, co za pravdu neměl a co mu jeho svědomí neschvalovalo.

Husův význam tkví v tom, že poznanou pravdu a Bohem osvícené svědomí staví nad autority nejvyšší, i nad sněm, jenž věřil, že je řízen Duchem svatým. To je ten nový, neslýchaný tón, který zazněl z Kostnice a jímž se počalo přeláďovat myšlení a cítění lidstva. Začala slábnout víra v autority vnější a se objevovat autorita nová, autorita vnitřní, dosud skrytá v duši každého člověka.

Byl to otřesný objev, dosahu mnohem většího a pronikavějšího než objevení Ameriky. Objevena byla pevnina duchovních a mravních hodnot každé lidské bytosti, nekonečná cena nejnepatrnějšího lidského tvora. Navenek to znamenalo ohrožení dávných řádů a institucí, jež pozbyly božské glorioly.— Znamenalo to i rozpoutání živlů, jež byly poutány mocí dosavadních autorit, církevních a světských. Avšak znamenalo to i uvolnění myšlenkových, tvůrčích sil, jež Bůh v člověku uložil.

Duch středověku se utkal s duchem novověku v strašlivém zápase. Co v naší době prožíváme není nic jiného, než vrcholné utkání těchto dvou sil. Všecko, co se opírá o moc světskou a užívá násilí, je ve službách temného Středověku. Pravý Novověk se pak ohlašuje hledáním nejvyšších hodnot mravních a duchovních, zamítá násilí a dožaduje se lidskosti.

Lidé patřící Středověku potřebují masy a vynucují si poslušnost. Lidé Nového věku se

štítí davovosti a znají jen poslušnost k mravním zákonům. Středověk, byť dnes ještě převládal a vítězil jak za "železnou oponou" tak i před ní, je odsouzen k zániku. Ve Středověku není pokrok. To je reakce. Pokrok je v duchu Nového věku, jemuž patří budoucnost. Reakční, zpátečnická, jsou všecka stádová hnutí, byť i vedena nejpokrokovějšími hesly. Reakční, zpátečnické jsou všecky snahy potlačit víru v ducha, a duchovnost nahradit materialismem. A třeba se tento materialismus nazývá vědeckým a sociálním, je ve skutečnosti nevědeckým a nesociálním, jako byla a jest úzkoprsá náboženská omezenost. Pravé náboženství je širé jako vesmír: ono v lásce objímá veškeré lidstvo a všecky tvory.

Teď, drazí, vidíte, co nás táhlo k Husovi, i když nám byl zhusta nesprávně tlumočen. Podvědomě jsme cítili vanouti z něho ducha nové doby, té doby, jejímuž příchodu nemůže žádná reakce zabránit.

Je to čest náležet k národu, z něhož Hus vyšel. Avšak čest, která zavazuje. Být Čechem a Slovákem znamená být představitelem a uskutečňovatelem těch idejí, za něž Hus zapásil a za něž dal svůj pozemský život.

Vím, jak mnozí čeští katolíci touží po tom, aby jim byl Hus vrácen a vítali by jeho rehabilitaci. Avšak byl by Hus ještě Husem, kdyby nebyl kacířem? Kdyby nebyl oním buřičem, burcujícím svědomí a podněcujícím myšlení a ohrožujícím všecky uznávané a vžité autority? Ovšem, buřičem Božím a kacířem Kristovým. Neboť i svědomí, jako nejvyšší autorita lidská, musí být podřízeno autoritě ještě vyšší, autoritě Kristově, autoritě Boží.

V letošním roce vzpomínáme i vydání tak zvaného Kutnohorského dekretu Václavem IV. před 550 lety. Nevíme, jaký Hus měl podíl na jeho znění, ale víme, že s dekretem souhlasil a že dík jemu se mohl stát rektorem Vysokého Karlova učení.

Oč šlo v Kutnohorském dekretu? Aby se mistrům a studentům domácím dostalo rozhodujícího práva na universitě. Do té doby rozhodovali cizinci třemi hlasy proti domácím s hlasem jedním. Rozhodnutí královo mělo za následek, že cizinci opustili Prahu, čímž universita pražská přestala být universitou mezinárodní, zato se však stala mluvčím duchovního hnutí v národě českém.

Lidé věci neznalí nebo zlomyslní prohlašují tento čin za projev nepřátelství vůči Němcům a činí Husa za něj odpovědným. V dekretu Václavově se sice mluví o národě německém, "v tomto království Českém obyvatelského práva nemajícím". Tím však chtěl král jen zdůvodnit, proč cizincům odnímá rozhodující hlas a odevzdává jej obyvatelům domácím, na něž jeho otec Karel IV. v zakládací bulle v prvé řadě myslil. K tomuto domácímu obyvatelstvu náleželi rovným právem příslušníci obou kmenů, slovanského i germánského, po věky v zemích koruny české spolubydlících. Proto výhod, kterých se Dekretem kutnohorským domácím dostalo, požívali nejen Čechoslované, ale i Čechové jazyka a kmene německého.

Je známo dostatečně, že mezi stoupenci Husovými byli četní Němci, a že naopak za nejurputnější své nepřátelé označuje Hus Čechy. "Milejší mi Němec dobrý než bratr zlý", praví Hus. Tento výrok sám již vyvrací pomluvu, jako by Hus choval zášť k národu německému. Zášť a nepřátelství byly cizí Husovi, jehož odkazem je výzva: "Milujte se a pravdy každému přejte!"

V našem národě — jak rádi říkáme: národě Husově — se vede dnes znovu těžký boj o Husa. Ne že by tam chtěl někdo popírat Husa, jeho velikost a význam! Avšak hlásit se k Husovi, udělat o něm umělecký, ale skreslený film, obnovit jeho kapli — to znamená málo. Tato kaple může být jen lživým vyvěsním štítem, a všecko dovolávání se Husa a Komenského jen nestoudnou kamufláží.

Ve skutečnosti v našich dnech v našem národě bojuje geniální hledač pravdy Hus s geniálním blbem a ulejvákem Švejkem. Obávám se, že zatím je v našem lidu více švejkoviny než husovství. Ale neobávám se budoucnosti: vím, že nakonec to bude zase Hus, poctivost a věrnost poznané pravdě, jež zvítězí. V tomto musíme každý začít u sebe, tak, jak nás k tomu Hus věky — a dnes znovu — naléhavě vyzývá:

Hledej pravdy, slyš pravdu,
Uč se pravdě, miluj pravdu,

prav pravdu, drž pravdu,
braň pravdy až do smrti!
(Prosloveno na shromáždění českosl. menšiny ve Vídni a vysíl. do vlasti.)

Ze života Jana Kalvína

(K 450. výročí narození tohoto velkého reformátora, který se narodil 10. července 1509.)

Jan Kalvín, veliký bohoslovec a reformátor světového významu, narodil se r. 1509 v Noyonu ve Francii. Byv doma pečlivě vychován, odebral se ve 14. roce na studia bohoslovecká do Paříže, kde se setkal s mocným hnutím reformačním. Nabyv názoru evangelických, vzdal se nároků na výnosný úřad kněžský a oddal se vědeckému hloubání a náboženskému spisování. Při tom se činně účastnil duchovní péče o stoupence reformace.

R. 1533 vypuklo ve Francii pronásledování vyznavačů evangelia a Kalvín byl nucen v cizině hledati útulek, kde by mohl žít a působiti dle svého přesvědčení. Ale dlouho musel putovati z místa na místo, než nalezl stálého působiště. R. 1535 přišel do Basileje. Zde napsal své proslulé dílo "Naučení o křesťanském náboženství", v němž hájil reformaci a ujímal se francouzských evangelíků. Odtud odešel do Ferrary (v Italii), kde vévodkyně Ranáta Francouzská poskytovala útulku stíhaným evangelíkům, zejména francouzským. Potom navštívil na krátko svoji vlast a zašel do Paříže. Odtud se chtěl odebrati do Štrasburku, ale pro nepokoje válečné byl nucen k zacházce přes Ženevu.

Bylo to v červenci 1536. Kalvín chtěl se v Ženevě zdržeti pouze přes noc, spěchaje, aby se mohl oddati svým studiím. V Ženevě v té době horlivě konal dílo reformační Vilém Farel. Neznal sice Kalvína osobně, ale znal jeho spisy a mnoho o něm slyšel. Když zvěděl, že je v městě, přišlo mu jako by vnuknutí od Boha: Toť jest muž, kterého ti Pán posílá na pomoc v této těžké práci.

A tak pozdě večer otevrou se pojednou dveře u bytu Kalvínova, a Kalvín s udivením vidí vstupovati neznámého muže. Ještě však větším stává se jeho překvapení, když mu týž muž bez obalu praví: "Musíš zde zůstati!" Kalvín myslil, že Farel žertuje, a nemaje chuti zůstati v Ženevě, předstíral své mládí a nezkušenost i literární práce, kterými chtěl reformaci prospěti. Ale Farel nežertoval; vida Kalvínovu vyhýbavost, pohledel na něho pronikavým okem svým a vloživ mu ruku na hlavu pravil: "Mluvíš o svých studiích a o svém pokoji; nuže dobře: prohlašuji ti ve jménu Boha živého, že, odepřeš-li v této velké nouzi církvi svou pomoc, bude ti Bůh zlořečiti, protože sebe více hledáš než Ježíše Krista."

Kalvín byl jako ohromen těmito slovy Farelovými a cítě se držen mocnou rukou Boží, upustil od dalšího odporu. Přislíbil, jakmile bratra svého Antonína doprovodí do Basileje, že se vrátí a službu svou církvi ženevské věnuje. Učinil tak a byl ustanoven kazatelem v Ženevě. Od té chvíle stali se Kalvín a Farel nejdůvěrnějšími přáteli a podporovali se věrně ve službě Boží, snášejíce společně všecko dobré i zlé. Béza řekl o nich: "Milo bylo popatřiti, jak tito neobyčejní mužové, ač různými dary obdaření, dovedli jednomyslně a svorně v církvi Páně působiti."

Upravil F. K.

Učiň nás, Pane, nástrojem svého míru,
abychom nenávist spláceli láskou,
urážky odpouštěli,
spory rovnali smírem,
zoufalým přinášeli naději,
temnotu zaháněli světlem
a zármutek radostí!

Ó Pane, nechať netoužíme po útěše,
ale abychom sami utěšovali;
nechť se nesnažíme, abychom byli chápáni,
ale sami chápali;
nechť neusilujeme o to,
abychom byli milováni,
ale sami milovali.
Neboť kdo rozdává, ten přijímá;
kdo sebe zapomíná, ten nalézá;
kdo odpouští, tomu je odpuštěno
a kdo zde umírá, ten se probudí k životu novému.

Ze sbírky Modlitby od P. Pittera.

Prvním úkolem filosofa jest rozejít se se sebedomýšlivostí. —Epictetus

Vladislav Jelínek:

J. A. Komenského — mír v srdci — co ráj v srdci.

J. A. Komenský byl již od své mladosti stoupencem a propagátorem míru celou svou povahou, i důsledkem své příslušnosti k Jednotě bratrské. — O sobě napsal, když mu bylo 70 let, že mu Bůh dal srdce krotké; o Jednotě bratrské poznamenal, že slouží svému Bohu v duchu a pravdě, nehledá sporů s druhými. Mužná léta svého života J. A. Komenský prožil jako obětavý a horlivý zastánce práv míru svého národa. Těžce na něho doléhalo pustošení hodnot kulturních a duchovních třicetiletou válkou.

Vítězství švédského krále Gustava Adolfa naznačovalo naději na brzký návrat českých exulantů do vlasti. J. A. Komenský se na něj připravoval svědomitě. Uvažoval o církevní shodě v budoucím českém státě, jehož život měl býti zaplněn životodárným mírem duchovním i světským.

Zůstal při požadavku dalšího věrného přidržení se "Jednoty", kterou zařadil k reformované církvi, na rozdíl od luteránsky smýšlejících novotraktivistů, protože si byl vědom národního nebezpečí národního, které z takového spojení v budoucnosti by nastalo.

Cítil palčivou potřebu, aby se odstranily spory mezi českými exulanty a usiloval o mír českým spisem, "Cesta pokoje". Žádá v něm místo násilí lásku a svobodu, místo hádek biblickou prostotu ve formování pravdy. *Příznačná je jeho cesta* do exilu a to cesta k národním bratřím, k Polákům do Lešna v Polsku. Poláci, v té době zklamáni náboženskou roztříštěností v Čechách a tím, že Češi opouštěli původní reformační snahy církve ve prospěch luterství, vrátili se k Jednotě polské národního svědomí, ačkoliv před tím v boji Čechů s císařstvím Svaté říše římské národa německého stáli věrně při Češích.

Bylo to ovšem tehdy Polsko Mikuláše Koperníka a jiných velikých vědců nábožensky snášenlivé. J. A. Komenský z Lešna teprve válkou vypuzen roku 1656 odebral se na západ a to do Holandska. Když se stal slavným mužem a učitelem národů, veden svými učitelskými a výchovnými pracemi, nesen myšlenkou, že zlatá doba je již blízka, učinil rozvrh ve spise "Prodromus Pansofie" moudrostí světlonosnou, která takovou dobu má připraviti: ona má lidstvo novým světlem naplněné zapáliti k šíření světla i za hranice křesťanské víry a vzdělanosti, mísíc zevnější a vnitřní, a na konec přivedouc sjednocení lidstva.

Za nedlouho potom byl jako apoštol pravdy a míru spolu se svým přítelem a příznivcem Durym povolán do Londýna a tam napsal "Cestu tohoto Světla". Počátky jeho Pansofie vznikly v Polsku a nebyly neznámé ani u katolíků. Úspěchy pansofické našly a ne bez příčiny — i u nich ozvěnu. Smíření a Jednota křesťanů stojí i ve vyznání římskokatolické církve.

J. A. Komenský vyslovil naději na přivedení celého lidstva k jedné víře náležitými důvody a vědomostmi. Byli to katolíci, kterým se zdála vhodná příležitost v Polsku, aby přivedli s Komenským i jeho druhy do svého ovčince. Novodobé archivální nálezy petrohradské a štokholmské nasvědčují k tomu, jak úporné a cílevědomé snahy přiměly J. A. Komenského, aby byl s evangelické strany přímluvčím pokusu, kterým polský král měl uvésti do své země mír náboženský.— "V krajině ušetřené evropské války se má ukázati nový způsob řešení náboženské otázky; onen potom nemine se účinkem na ty, kdož ještě vždy prolévají krev svou i jiných, a bude pro krajinu samotnou i základem a zárukou zevnějšího míru. Tedy skrze církevní mír i k politickému míru."

Zajímavý je Komenského plán *duchovní* strategie s příslušným arsenálem a jemně vypracovanou taktikou. Jednota začala přípravy na toruňský sjezd ve smyslu Komenského programu. Luteránům byl napsán smířlivý list, v kterém se učení skoro ztotožňují s ními. Ale němečtí luteráni pravili, že není čas k vyjednávání, ale čas vyznání víry.

Ani stanovisko českých sněmů a usnesení nechtěli přijmouti. Ani s katolíky J. A. Komenský ničeho nepořídil. Dva až tři měsíce potřebovaly delegované strany na sjezd do Toruně k projednávání formalit, ale ani v té věci se dohodnout nemohly.

Tu J. A. Komenský vydal spis: "Christianismus reconciliabilis," v němž dokazoval, že křesťané se dají smířit, jestli smírčím bu-

de Kristus. *Mír po ukončení třicetileté války* skutečně nastal, ovšem záhubný pro Komenského, exulanty a Jednotu; mohla očekávati pomoc jen od Boha přímo. Ani Švédové s Karlem Gustavem nepřinesli té nejmenší pomoci po sedmi létech naděje. Marně Komenský psal provolání: povstaň Polsko! To jest na ochranu evangelia: marně bil na struny národní, vzpomněv *bratrství Čecha a Zecha* a otvíraje pro evangelium daleký obzor na slovanském východě. Mezi četnými politiky, k nimž náleželi i De-Geerovci v Amsterodamě, byl tam též i vysoký úředník indické společnosti, přítel Komenského, jménem Pelt. — Odebrali se oba, snad jménem mocných De-Geerovců do Bredy, aby sousedy bojující, Bratří ve víře napomínali k míru. Komenský měl delegátům míru rozličné věci říci, podal jim to i písemně ve spise "Angelus pacis." Již v samotném titulu spisu je vyzvání, aby bojující strany zanechaly války a přenechaly rozhodnutí ne za dlouho se zjevícímu Kristu. — Ve spise samém Komenský se nevyhýbá ani rozboru sporných otázek, ale nezůstává při nich. Je proti mořské nadvládě jednoho národa vůbec, Žalm 95 verš 5 praví: moře je Boží; plavba po moři více zla přinesla než dobra. Když je ale boj o něj! Tu nechať je zbožný a nechať je tomu konec nejen pro přítomnost, ale i pro budoucnost. — Třeba se ubírat za věčným mírem. Obchodník se má s Bohem spojit a ve všem se s ním dělit, cizím národům, přemoženým k Bohu dopomoci. Aby takový věčný mír mohl nastat, vyžaduje to několik podmínek: za 1.) musí se nejprve křesťané mezi sebou smířit; 2.) Kristus jako vzor a heslo to spraví; za 3.) křesťanství se musí dále rozšiřovati; k tomu cíli poslouží nejvhodněji všeobecná porada, *consultation, lux mentium;* potom každý člověk dílu tomu dobře porozumí a vyvolí si dobré.

J. A. Komenský ve svém spise: "Jedno je potřebné"—zvěstuje početným přátelům svoje smířlivé snahy, *že díla jeho irenická* nejsou zapomenutá, že lidstvo je možno smířiti.

J. A. Komenský se tu jeví jako muž a vzdělanec pevného kontinentálního svědomí nejen před Bohem ale i před lidmi. — Rozhodně je mu cizí a neimponuje mu vychytralá tvář mořeplaveckého, dobývačného, kořistného korsára, postrádajícího svědomí a zodpovědnosti za násilí a za způsobené příčiny křivd a úpadkových utrpení. — Ve svém spise "Prodromus pansofie" je označený počátek irenický. To také ukazuje na úzké spojení *smíření křesťanstva;* a šíření křesťanství vykazuje v sobě i částka *Panorthosia,* jednající o všeobecné reformě, tedy i křesťanství. J. A. Komenský si živě uvědomil po smrti svého zetě Figula, že *česká Jednota bratrská* umírá a nabýval jistoty, že *Jednota Všeho nastává.* Neboť slovem "Panthenesia" označil ve svém rozvrhu Pansofie cíl veškerých snah: "má ona nastati s chvalozpěvem okršků: celá země má býti jedním chrámem *Boha. Malá Jednota přestává, nastává Velká.* Ach plesej srdce mé nad přejasným jakýmsi světlem . . . ."

J. A. Komenský tímto svým nazíráním o velkém významu i vznešeném určení svého plemene, uloženém v jeho poslední závěti nás zavazuje k ušlechtilé práci. — On učinil tak proto, aby naznačil lidské duši, jak již na této prozatimní zemské pouti je jí potřebný mír, aby přiblížila se jí *blaženost věčného míru, Míru životorodného, ctnostného.* J. A. Komenský již v 17 století správně hodnotil vrátkost lstivých mírotvůrců, nezakotvených celou svou existencí v Bohu, v ctnostech a různě své svědomí měnících dle naskýtající se slasti, státi se kořistnými, *"Beati possidentes" blažení usedlíci.*

J. A. Komenský byl svědkem, kolik dobrodruhů na okrsku země v exilu stalo se odrodilci ctností a zrádci svého národa v cizině. Proto nepřijal pozvání, aby se usadil na území pozdějších Spojených států severoamerických, kam byl zván, aby se stal rektorem university. Odmítl i pozvání, aby přesídlil do Švédska. Ani Anglie ho nezlákala k trvalému pobytu.

J. A. Komenský v 17. století neuspokojen ve svých nadějích v pomoc vlasti silou válečných činů shledával rozřešení *problémů mezistátních silami práce mírové.* Neboť ta spravedlivě dá každému díl podle jeho světla dle vůle Boží. Činnost *mírové práce* záslužně odděluje koukol od zrní a plevy určuje jejich lehké váze.. — Kdo mír v srdci svém budovati je mocen na místě hněvu, takový jen slasti ráje ve svém srdci procítí a

ctnostně růstnému životu základy a zkypřenou půdu pokolením příštím hotoví.

J. A. Komenský si dobře uvědomoval, že kontinentální svědomí pevně a solidně co mělo a chce mít, že je z práce vlastních rukou a důvtipu mysli. Že bohatství se nedostává náhodností a štěstěnou neb kořistí, jako je tomu u národů se směrným svědomím obchodnickým neb mořeplavecky kolonisátorským. — Nynější doba dává nejuznaleji za pravdu *mírovým snahám J. A. Komenského*, když proti silám moci, dobrodružství, obchodu a diskriminaci plemenné, prosazované kořistníky buduje a shromažďuje síly k míru. Oč ctnostnější jsou zásady všech stoupenců míru, že na posílení míru je třeba ne války, (tedy nikoliv: si vis pacem, para bellum) — nýbrž, chceš-li mír, buduj vlast a odstraňuj diskriminaci plemenné ctnosti.

Marie Rafajová:

Růže

Obláček v slunci jako zlatý šperk
na ničem visel. V tiché chvíli ranní
po ostrém štěrku jdeme na Špilberk
a se Špilberku dolů, "na kázání".
"Po špičkách, s bázní, prstík na ústa" —
šeptá hlas drahý — "toto je dům Boží!"
V nebeskou předsíň chrám se rozrůstá.
Snad na mne Pán Bůh ruku nepoloží?
Nevyvolá mé jméno od varhan?
Od svého stolu na mne nepoví "to"?
Bude zde každý za zlé pokárán?
Ach, Pane Bože, jak mi toho líto!
Paprsek žlutí prokresloval skla
a jak by vklouzl v nechápaná slova —
s kazatelny se náhle zableskla
dobrota, něha, krása Ježíšova.
Slyš: "Ježíš řekl: Otče, odpusť jim."
V předsíni nebe dech se štěstím úží,
dětská tam víra slyší: Odpouštím,
na ostří nože ON položí růži.
Desítky let už, pod nohama štěrk,
po světě chodím, není mi v něm místa.
Z nejdalších dálek s otcem pod Špilberk
chodím, kde nápis My Kážeme Krista.

BESEDA

Z historie evangelické víry Na Jilemnicku.

V Podkrkonoší na Jilemnicku se věrnost evangelické víře houževnatě držela i v dobách temna a když za císaře Josefa II. byl vyhlášen toleranční patent, "skryté semínko" víry vyrazilo k novému životu. Tamnější písmáci zachytili mnohé vzpomínky z tehdejší i starší doby a v knize "Jak žili naši otcové" (sestavené Fr. Jílkem-Oberpfalcerem a vydané v nakladatelství Josefa Krbala ve Vrchlabí v r. 1946) nacházíme některé z nich přetištěny, tak jak byly zachyceny pamětníky jazykem tamního lidu. Otiskujeme kapitolu nazvanou:

SKRYTÉ SEMENO

Hned po tolerančním patentu se na Jilemnicku přihlásila desítina všeho obyvatelstva k evangelictví. Tento vysoký poměr překvapil úřady. Správce panství, po něm královéhradecký biskup a nakonec vybraný děkan, který byl znám osvícenským smýšlením a uměl s lidmi jednati, horlivě usilovali, aby se nekatolíci zase vrátili do lůna církve. S každým evangelíkem byl psán protokol. Jan Škoda z Křižlic vypovídal: "Již můj praděd byl pro víru vyhnán do Sas, kdež mám krevní přátele. A já jsem také té víry, protože se nám Písmo bralo." Matěj Zelinka řekl: "Já jsem evangelík rozenej a zdědil jsem Písmo po mém otci. A že jsem ho schovávat musel, tak mně ho myši snědly. A k tomu: že nám nechtěli pod obojí podávat." Václav Nikl z Valteřic uvedl: "Otec můj byl evangelík a rok seděl pro víru. A potom i taky pracoval. A taky můj předek na mým statku pro víru zběhnul. Já mám svatou bibli, která již 207 let stará jest a je mnoho v ní přeštrejchnuto."

Kde bylo evangelíků na jedno sto rodin, mohli si pozvat svého kazatele a učitele i stavět modlitebnu. Ale horáci byli pět čtvrtí roku po tolerančním patentu bez duchovního správce. Tkadlec Janata z Hrabačova šel až do Vídně k císaři se žádostí o pastora. Obstaral si její překlad do latiny a také ji dostal do císařské kanceláře. A když přišel jako duchovní Slovák z Trenčína, mohl vycházet jen v průvodu několika mužů, neboť

po něm katolíci házeli kamením, posmívali se mu a mečeli. Své mrtvé museli evangelíci pohřbívat na polích a v zahradách. Aby mohla být pochována dívka v Jilemnici, muselo být voláno na pomoc vojsko až z jičína a z Hořic. I stavba jednoduchého chrámu bez věže, bez zvonů, byla mařena všemi způsoby. "Co se za denního světla udělalo, to zase papeženci snažili se v noci zbořiti; práci a materiál všelijak kazili a neřádem zakydali, ale za pomoci Boží se to přece 1785 ke konci šťastně přivedlo." Tak si zapsal štěpanický písmák Josef Kadavý. To byl katolík, přestouplý r. 1821 se dvěma syny a pěti dcerami k náboženství evangelickém. Jak těžká byla k tomu cesta, vypravují tyto jeho řádky:

V roku 1819 dne 19. máje začal Josef Kadavý z Dolních Štěpanic č. 69 své katolické náboženství na evangelické měniti. Nežli svého cíle došel, dřív on o tom dva roky pracovat musil. 84 aksamů vydržeti musil, jeden vždycky dopoledne a druhý odpoledne míval. Aksamírovali kněží, farář a kaplan. Ale ve všem mně pomáhal milý Bůh.

Milý příteli, kterýkoli toto čísti budeš, vypraviti tobě nemohu a sotva bys tomu uvěřil, jak mi to velmi mnohou a těžkou práci způsobilo, když jsem z pěkného, pěkného pravím, duchovní tmy Babylona do království pravdy a světla přijíti a jeho se účastným státi chtěl. Někdo si pomyslí anebo snad i řekne: Když to tak těžko a pracně přichází, odstoupiti od katolického náboženství, proč jsi tedy raději při něm nezůstal? Na to dávám tuto odpověď: Tak to míti chtěl náš dobrotivý Bůh a tak to býti muselo!

Od vydání toleranečního patentu r. 1781 tu v našem okolí přes 30 roků žádný v náboženství změnu neučinil. Tak to duch tohoto světa uhladil a ukolébal! Suď tedy, že toho již byla důležitá potřeba, aby se způsob této duchovní práce zase obnovil. Proto v tyto snad již poslední časy laskavý Bůh příklad jiným ukázal na těchto svých, ač u světa nepatrných, nástrojích a k následování jich tudy ponoukl.

Ačkoli pak, milý čtenáři, Josefovi Kadavému jak světská, tak ještě více duchovní vrchnost v cestě stály, přece nade všemi odpory zvítězil a nejen on sám toliko, ale i se synem Josefem, též Johanem a s dcerou Marií, Kateřinou, Anežkou, Františkou a Veronikou od římskokatolické víry odstoupil a k evangelickému náboženství podle augšpurské konfesí r. 1821 dne 8. února přistoupil.

Tu pak potom se stalo, že hledíce na to mnozí a vidouce, že jest již cesta prokleštěna, která před tím tuze zarostlá byla, neboť se po ní dlouhé časy nechodilo, a průchod že již jest od římskokatolické víry otevřen, hned množství jich Josefa Kadavého v patách následovalo. Jsi-li, milý čtenáři, žádostiv o tom se přesvědčiti, jdi do křižlického pastorátu a tam tobě složeni listové dokáží, kteréž tobě dvojctihodný pan pastor poukáže.

Neboť každý, buď ona, neb on, pravím každá osoba, která se od náboženství katolického oddělila a 42 dní cvičení u katolického faráře vydržela, tam v Křižlicích ve farním domě má svůj list anebo povolání složené, jež od krajského úřadu obdrželi. A mezi těmito listinami shledáš, milý čtenáři, že Josefa Kadavého ten nejprvnější list jest.

Než to také, milý čtenáři, věz, že každá osoba, která potom odpadla, 42 dnů se ve farním domě cvičila, ale Josef Kadavý, ten jakožto začátečník a snad také za pokutu, 84 aksamů vydržeti musel.

Jsou vzpomínky na doby ještě mnohem starší, na rušná léta pobělohorská. Staroveský Fr. Housa zachoval paměti starou tradici: Nováků statek ve Starý Vsi měl na počátku VII. století jistej sedlák Tůma, kterej se menoval Novák, protože byl do vsi přistěhovalej. To meno už jeho rodu vostalo. Von rozdělil grunt dvoum synům, Adamoj a Václavoj. Vaclau si postavil novej dům, co je dnes číslo 33, a ved obchod s vobilím a s přízej. Byl svobodnej, eště dyž po bělohorský bitvě vobraceli evandělíky zas na pravý křesťany. Jeho brater, co měl starej dům po tátoj, ten, co se dnes říká u Končalů, byl už katolík, ale Václau se přemluvit nedal, dyž je tá reformační komis v zejmě do Semil vobeslala.

A tak to ňákou chvíli spalo. Až k podzimu umřel hospodář u Vojáků na druhý straně, kterej byl taky kacíř. A že takovej tenkrát nesměl mít křesťanskej fúnus, ani ho nesměli pohřbit u kostela, zakopali ho v hájku nad domem. Nad hrobem promluvil pár slou a přečet ňáký evandelium Václau

Novák, kterej byl taky troch ňákým písmákem. A to voznámila ňáká dobrá duše do Semil a vrchnost poslala pro milýho kazatele oddíl vojáků.

Toho dne pásly děti Václavova bratra kdesi vejš nad stavením dobytek a všimly si ňákýho bleskotu mezi stromovím ve křibě. Dívaly se, co to, až poznaly, že se to lesknou helmy a plechy na prsouch vojáků. Děti znaly asi z vypravování rodičů příčinu příjezdu vojska a napadlo je, kam mají asi namířený, a běžel nejstarší hoch strejce varovat'. Ten měl právě zadělaný na pečení chleba. I vyved z maštale koně, vytáh z truhly punčoch s penězma, sed na koně, poděkoval hochoj a dal se kerčouskou cestou tryskem k terhovici. Dragouni, dyž přijeli eště s ňákým páterem, zmeškali se hledáním ho ve stavení. Marně ho potom v hájích za vrchy honili a hledali.

Dyž byli potom v Návarově Švédi, vyjela jich část na ňákou rekvisici po vsích. Srazili se v Pustejch s větším oddílem císařskejch a ti je porazili a zahnali na outěk. Ale dál se za nima nepustili a sami se kamsi uklidili. A za nedlouho zas je stíhal větší švédskej oddíl, ale nadarmo. A jak jel zpátky, přinutil pár staroveskejch sousedů k pohřbení padlejch. Bylo prej jich asi třicet z vobouch stran. A mezi nima poznal Daniel Novák svýho umírajícího strejce Václava, kterýmu tenkrát dal vejstrahu před vojáky. Tejdě ho pochoval s jinejma padlejma nad potokem V Pustejch na Vitošově.

A ta živnost' po Václavoj byla kolik let prázdná, bez hospodáře, až přinutila semilská vrchnost Danielova synu na ni hospodařit'.

"Uvésti Kristův pokoj do světa jest jeden z hlavních úkolů, pro který církev existuje. Její život jest sdílení tohoto pokoje— jeho přijetí od Krista a dání jej světu."

J. E. Lesslie Newbigin

První účinek Písma sv. při člověku, z něhož se má státi přítel Boží, sestává v tom, že člověka nadobro zničí. Člověk zabývaje se Slovem Božím, počíná poznávat svůj hřích. Tak bylo i při Husovi.

Jan Karafiát.

Vladislav Jelínek:

Masaryk a bible

Byla sobota 12. února 1921. President Masaryk celý měsíc churavěl. Vrátil se dne 7. ledna nachlazen z vánočního pobytu v Hluboši. Druhý den se ještě zúčastnil oběda a čaje s cizími diplomaty. Po čaji si vyšel ještě na procházku. Později však již nevyšel z pokoje, ačkoliv neulehl a vyřizoval ostatní věci. Musel se však šetřiti a tak poselstvo záhřebské university, které přijelo s diplomem čestného doktorství, bylo nuceno celý týden čekat než se president mohl účastniti slavnostního obřadu. Choroba se vlekla a v únoru se zhoršila povážlivě. V neděli 13. února četlo obyvatelstvo v novinách onen krásný telegram, jejž president poslal slovenským biskupům k jejich vysvěcení a jehož historii chci napsati. Tu sobotu byl jeho stav zlý a po prvé mu bylo třeba svolati konzilium, k němuž ošetřující lékaři, prof. Syllaba a Dr. Maixner přibrali profesory Pelnáře, Jedličku a Schmidta. Krátce před konzilem president pracoval; z kanceláře mu přinesli koncept telegramu, jejž měl poslat biskupům k jejich vysvěcení. Návrh byl napsán na listě bílého papíru.

President, u jehož lože seděl tou dobou jeho syn Jan, přečetl právě návrh, zavrtěl hlavou a svým ukazováčkem pravé ruky. Pak obrátil papír a vzpřímiv se na loži, ukázal svému synovi přes rameno směrem, kde měl malou knihovničku.

"Co chceš, táto?" tázal se Jan Masaryk.

"Bibli."

Podal knihu presidentovi, který v ní často čítal před spáním. Dvěma, třemi hmaty president v ní zalistoval a již našel místo, které hledal a naklonil se nad ním. Byl v bibli "jako doma" a mohl být po té stránce vzorem leckterému řemeslnému bohoslovci. Našel hledané místo. Byla to první epištola obecná Jana apoštola, kapitola IV, a již se dal tužkou do psaní:

"Jsem si plně vědom politického významu dnešního dne pro Slovensko a celý náš stát. Od nových pánů biskupů si přeju jen jedno. Aby, jako dobří pastýřové bděli nad náboženským životem katolického lidu — všechno ostatní pak bude přidáno. A mluvě o náboženském životě na Slovensku nemohu

nevzpomenout slov miláčka Ježíšova: "Bůh láska jest. Řekl-li by kdo: miluji Boha, a bratra svého nenáviděl by, lhář jest." A tuto lásku, páni biskupové, mějtež ke všem národům a jazykům našeho drahého Slovenska."

Když dopsal tázal se syna:

"Jak se ti to líbí, Honzo?"

"Když ty jsi s tím spokojen, je to tak dobře," odpověděl "Honza."

Rukopis presidentův odnesli do kanceláře, aby pořídili čistopis. Napadlo je však text presidentem citovaný přezkoušet, aby snad v něm nebylo nějaké nepřesnosti. Vždyť jde o velkou církevní slavnost. V hradních kancelářích nebylo však bible mezi běžnými příručkami a tak trvalo dosti dlouho, než bibli sehnali u biskupa dr. Podlahy. Když se dali do hledání citovaného místa, hledali dvě hodiny to, co nemocný president našel takřka jediným hmatem.

Lékaři, kteří mezi tím přišli ke koncilu, četli dojati znění telegramu. Svědčilo to o úžasné duševní síle těžce nemocného, neboť tento telegram byl celý Masaryk. Masaryk—člověk, Masaryk-diplomát, Masaryk-politik, Masaryk-president.

Profesor dr. Jedlička vyprosil si originál telegramu a zatrpklý úsměv, se kterým tak učinil, prozrazoval, že považuje jej snad za poslední písmo, které vyšlo z ruky Masarykovy. Stav presidentův se však brzy zase zlepšil.

Dr. Jedlička schoval rukopis, o němž myslel, že bude snad jeden z posledních Masarykových — jako drahocennou památku, která mu byla jistě nad všechny lékařské honoráře, které kdy dostal. A zatím on sám předešel na onen svět svého pacienta.

Z našeho Siona a odjinud

John Foster Dulles, bývalý ministr zahraničních věcí Spojených států, zemřel po dlouhé nemoci v neděli 24. května t. r. President Eisenhower vyjádřil pocity i myšlení velké většiny amerického obyvatelstva, když řekl o sekretáři Dullesovi: "Život zasvěcený práci pro světový mír byl ukončen. Jeho spoluobčané a vůbec všichni lidé, kteří věří ve spravedlnost a vládu zákona litují ztrátu jednoho z opravdu velkých postav naší doby. Po celý život, ale zvláště pak po dobu šesti let, kdy sloužil jako ministr zahraničních věcí, jeho statečnost, moudrost, a vrozená přátelská disposice byly zasvěceny k prohloubení lepšího porozumění mezi národy. John Foster Dulles byl nepřítelem jenom tyranii. Protože věřil v důstojnost lidí a v jejich bratrství skrze Boží otcovství, proto byl i nadšený podporovatel jejich nejhlubších nadějí a snah. Z jeho práce lidstvo bude čerpat inspiraci i v budoucnu v úsilí o mír a spravedlnost." — John Foster Dulles byl pohřben v Arlington National Cemetery ve Washingtonu jako národní hrdina. Pohřební obřady se konaly v den, který byl před šesti měsíci označen ruským minister. předsedou Krušcevem jako den, kdy Rusko předá kontrolu Východního Berlína východo-německým úřadům v případě, že západní mocnosti nedosáhnou s Ruskem dohody ohledně Berlína. 27. květen je za námi, zahraniční ministři čtyř velmocí měli konferenci v Ženevě a ministerský předseda Kruščev "trpělivě" čeká na schůzku čtyř hlav velmocí. Doufejme, že John Foster Dulles i v smrti sloužil míru.

Br. Dr. Milič Čapek, profesor filosofie na Carleton College v Northfield, Minnesota, jest od února v Paříži na studijní dovolené.

Profesor dr. František Bednář, býv. profesor praktické theologie a církevního práva na Husově bohoslovecké fakultě v Praze, se dožil 10. července t. r. 75. let života. František Bednář, narozený ve Víru na Moravě, studoval bohosloví v Halle, ve Vídni, v Erlangách a v Edinburghu. Po vystudování se stal superintendentním vikářem v Kloboukách na Moravě, později farářem v Praze u Klimenta a v r. 1922 docentem a r. 1926 profesorem na Husově fakultě. — Literární činnost dr. Bednáře jest bohatá. Ze spisů sluší připomenout: **Toleranční patent (1931)**; **Církev a stát (1933)**; **Jiskry v temnu** (historické povídky); **Zápas moravských evangelíků o náboženskou svobodu v letech 1777—1781**; memoirová díla, věnována památce superintendenta Císaře. J. Pelíška a seniora Kozáka. Profesor Bednář redigoval po mnoho let časopis "Hus"; byl předsedou Zemské péče o mládež, předsedou Svazu nedělních škol v ČSR atd. Dr. Bednářovi zasíláme pozdravy a přání Božího požehnání a vedení do dalších let plodného života.

Dr. Miloš Bič, profesor Starého zákona na Komenského theologické fakultě v Praze byl pozván bohosloveckou fakultou v Halle v Německu k přednáškám z oboru starozákonního na letní semestr r. 1959.

Br. M. Opočenský z Prahy nám zaslal článek k sedmdesátým narozeninám prof. J. L. Hromádky. Protože však článek došel pozdě pro červnové číslo, uveřejňujeme z něj jen biografické údaje, které nebyly v našem článku.

Prof. Dr. J. L. Hromádka, děkan Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze, se narodil 8. června 1889 v Hodslavicích v rodině rolníka Josefa Hromádky a Rosiny roz. Palacké. Po čtyřletém pobytu na hodslavské církevní škole studoval v letech 1899-1907 gymnasium v nedalekém Valašském Meziříčí. Již za gymnasijních studií ho zajímaly otázky náboženské, filosofické a politické, beletrie a poesie. Po zkoušce dospělosti se věnoval studiu evangelické theologie. Studoval ve Vídni, Basileji, Heidelberce (1907-11) a jeden rok strávil také ve skotském Aberdeenu (1911-12). Po návratu ze Skotska se stal na 4 roky vikářem evangelické církve luterské na Vsetíně, později v Praze 1 (u Salvátora). V Praze studoval filosofii na Karlově universitě pod vedením prof. F. Krejčího, jemuž také předložil disertační práci o Masarykově náboženské filosofii, na jejímž základě dosáhl hodnosti doktora filosofie. Nedlouho před koncem 1. světové války byl povolán do vojenské služby a poslední týdny války prožíval v táboře Nepolokoutz v Bukovině. Po ukončení války se nakrátko stává farářem již sjednocené Českobratrské církve evangelické v Šonově u Nového Města nad Metují, církve, která vznikla spojením dvou větví protestantských — luterské a reformované. Od r. 1917 se Hromádka horlivě účastnil všeho sjednocovacího úsilí v tomto směru.

Brzy je však vyhlédnut za prvního profesora systematické theologie na nově zřízené Husově čs. evang. bohoslovecké fakultě, kde je r. 1920 ustanoven mimořádným profesorem. Odchází do Prahy a zde se věnuje své vědecké a výchovné činnosti, ale při tom pozorně a kriticky sleduje politický a kulturní vývoj v mladém státě. Účastní se diskusí o podstatě Masarykovy filosofie, odmítá povrchní protikatolickou náladu a pro svou církev hledá pevnou základnu v nové orientaci theologické. Spolu s prof. E. Rádlem zakládá časopis "Křesťanská revue", který letos vychází již v 26. ročníku. Nadlouho se stává nejen předsedou, ale opravdovým duchovním a myšlenkovým vůdcem Křesťanského hnutí studentského v Československu. Po r. 1933 vytrvale upozorňuje na nebezpečí, které hrozí evropským národům ze strany hitlerovského fašismu. Svými články a projevy mobilisuje do boje proti této hydře, která ohrožuje mír ve světě a která se chystá pohltit evropské demokracie.

V dubnu 1939 odjíždí na radu přátel do USA, kde se stává profesorem křesťanské ethiky na theologickém semináři v Princetonu (New Jersey). Zde se věnoval úsilovné práci vědecké a výchovné. Mezi jeho studenty byla také řada mladých lidí z asijských zemí (Japonsko, Čína, Korea), kteří ještě dnes vděčně vzpomínají na svého učitele a kteří překládají některé jeho knihy a články do svých jazyků. V této době si prof. Hromádka pozorně všímá politického vývoje ve světě a komentuje jej v nově založeném časopise "Husův Lid", který byl určen pro naše krajany v zahraničí (tyto články vyšly zčásti ve sborníku "S druhého břehu" r. 1946). Sleduje činnost čs. odbojových skupin a v kruzích akademických i církevních budí zájem o obnovu čs. samostatnosti.

Po válce mohl J. L. Hromádka zůstat ve Spojených státech. Mezi svými kolegy i studenty byl velmi oblíben. Avšak v červenci 1947 se vrací se svou rodinou do vlasti, aby se zde pohroužil do rušné práce. Vrací se na své staré místo na Husově fakultě a po reorganisaci bohosloveckého studia v r. 1950 se stává děkanem nově zřízené Komenského fakulty.

Ze Slovenského Kalvína se dovídáme, že jeho redaktor, br. far. George Bardarik žije od 15. dubna t. r. v Needville, Texas. V květnovém čísle Kalvína br. Bardarik pěkně popisuje cestu z Lakewood, Ohio do Needville, Texas. Bratru i sestře Bardarikové přejeme pohodu a radost v novém domově v Texasu a doufáme, že od nich někdy uslyšíme.

Z texaských Bratrských listů se dovídáme o úmrtí br. far. H. E. Besedy, který odešel k Pánu 8. května ~~t.~~ r. Br. Beseda se narodil v Texasu 7. ledna 1888. V r. 1911 byl ordinován k duchovenské službě v presbyterní církvi a od r. 1937 pak sloužil církvi Českomoravských bratří. Pohřební obřady se konaly v Caldwell 9. května. Rodině br. Besedy

vyslovujeme naši upřímnou účast a vyprošujeme jí Boží požehnání a posilu.

Br. kaz. Josef Zajíček nám zaslal zprávu o slavnostním odevzdání veřejnosti a posvěcení k službě Boží hlavní chrámové budovy Československého baptistického sboru (Grace Baptist Church) ve Windsor, Ontario. Na stavbě tohoto chrámu se podílela celá řada bratří a sester tohoto sboru. Jejich věrná a obětavá práce byla korunována úspěšným dokončením a bohoslužebným zasvěcením jejich nového chrámu Páně. Při dedikačních službách Božích konaných v neděli 14. června, kázal br. J. K. Zeman z Toronta. Během týdenních slavností se vystřídali za kazatelnou bratří Kubík, R. C. Cook, Edward Čatloš, H. E. Bridge a ovšem místní kazatel J. Zajíček a jeho pomocník v anglické práci Jim Thomson. Bratřím a sestrám ve Windsor blahopřejeme k jejich požehnanému vyvrcholení věrné práce a přejeme jim do dalších let Boží požehnání a vedení.

Mezi našimi vystěhovalci je mnoho těch, kteří vlastní staré bible a i jiné náboženské knihy, které jim byly předány jejich předky. Znovu žádáme ty krajany, kteří nedbají o tyto staré knihy, aby nám sdělili, zda by je byli ochotni darovat Jednotě pro uložení v některém americkém semináři. Napište nám jaké knihy máte aneb je zašlete na adresu redakce našeho časopisu. Ti z vás pak, kteří si chcete uchovat tyto rodinné památky, prosíme, abyste je dobře opatrovali a uchovali. Sestra Mary Peckler z Crete, Nebraska nám nedávno napsala, že ona má ve vlastnictví rodinnou bibli z r. 1782. Jedná se o magdenburské vydání Nového zákona. Rodina sestry Pecklerové pochází z Krucemburského kraje, kde bylo hodně evangelíků v pobělohorské době.

Naše Hlasy, nezávislý československý týdenník vycházející v Kanadě, přetiskl ve dvou květnových číslech článek Husova Lidu o Dějinách zelovského sboru u Lodže v Polsku. Naše Hlasy věnují tento článek "těm čs. rodičům, kteří nedbají, aby jejich děti si uchovaly mateřskou řeč."

---

25. dubna t. r. zemřel v Kalifornii ve věku 74 let, p. Harper Sibley, předseda Světové církevní služby (Church World Service). Mr. Sibley byl též předsedou výboru pro uprchlíky světové aliance YMKY a presidentem výboru Spojených států pro t. zv. "World Refugee Year" — Světové den utečenců.

Generální assembly Spojené presbyterní církve v U. S., která se konala od 20.-27. května v Indianapolis, Indiana, schválila největší rozpočet v historii církve — přes 40,000,000 dolarů. 975 delegátů vyslechlo zprávy o práci církve v U.S.A. a 43 jiných zemí světa. Spojená presbyterní církev má přes 3,150,000 členů a pod její správou je 45 theologických seminářů, 53 nemocnic, 79 klinik, 89 kolejí a universit, 435 škol a přes 15,000 církevních sborů. Sensaci v assembly způsobila nepočetná, ale za to hlučná menšina, která odporovala potvrzení Dr. Theodora A. Gilla za presidenta San Francisco Seminary na základě tvrzení, že Dr. Gill odpírá víru v panenské narození. V případě však nešlo ve skutečnosti o skutečnost víry jako spíše o výklad článku víry z Apoštolského vyznání. Po hodinové debatě volba vyzněla ve prospěch Dr. Gilla, který byl potvrzen za presidenta zmíněného již semináře více jak 900 delegáty. — Ve zprávě o theologických seminářích bylo připomenuto, že v přítomné době Spojená presbyterní církev má 1,550 studentů bohosloví. Má-li však církev plně sloužit lidu, který se k ní hlásí, tento počet studentů bude se muset zvýšit na 2,740 v r. 1975. Assembly též schválila t. zv. "practice of birth control" jakožto dobrovolnou, ale plně zodpovědnou metodu plánovaného rodičovství. Moderátorem pro rok 1959 -- 1960 byl zvolen farář Dr. Arthur L. Miller z Denver, Colo.

---

27. května byly zahájeny z Noyonu ve Francii vzpomínkové slavnosti 450. letého výročí narození vynikajícího vůdce protestantské reformace Jana Kalvína. (Kalvín se narodil 10. července 1509 v Noyon ve Francii). — Výročí narození tohoto význačného protestantského theologa bude vzpomenuto v celém světě během roku 1959 a 1960. Synod francouzské reformované církve jest svolán do Paříže na 10. července. Kalvínova jubilea bude též vzpomenuto později během leta na sjezdu Světové presbyterní alliance v Rio de Janairu v Brazilii.

PŘEDPLATNÉ A DARY

Národní Jednotě Československých Protestantů do konce prosince (December) 1958

Rudolf Petr	$40.00
Rev. Josef Dobeš	15.00
J. Kozohorský	5.00

L. K. Valachovič	10.00
Jarmila Schnyder	4.00
Anna Dukátník	1.00
S. Pospíšil	1.00
Rev. Benjamin Marek	12.00
Mr. and Mrs. William H. Melvin	5.00
Karla Strobl	2 00
Miloslav Špringle	12.00
Jan Bodlák, st.	6.00
Mary Andrle	4.00
Mrs. J. Holy	10.00
V. Zahradníček	7.00
Anna Kostomlatsky	12.00
Annie R. Junek	6.00
Mildred L. Trčka	2.00
Dr. Miloš Bašek	30.00
Wm. H. Skalsky	3.00
Jan M. Paprčka	2.00
Dr. J. J. K.	52.00
Mrs. Chas. Kasik	3.00
Mrs. E. L. Rauber	10.00
Josef Bilik	15.00
Mr. a Mrs. J. Pergler	10.00
Agnes Estock	15.00
Rev. Josef Mikšovsky	5.00
Zdeněk Váně	10.00
Nejmenovany z Kanady	10.00
Mrs. Frances Naibert	4.00
Rose Tuma	2.00
Prof. S. H. Thomson	5.00
Prof. Matthew Spinka	20.00
Paul Sramek	2 00
George J. Thege	2.00
Marie E. Fisher	2.00
Olga E. Loza	10.00
Dr. Vladimir Markovich	5.00
Mrs. Susan Dikant	10.00
Anna Nedobity	1.00
John Kvasnička	2.00
Major J. Bruner	10.00
Olga M. Revilliod	14.00
Wm. Caha	5.00
O. V. DR.	5.00
E. Vondráček	8.00
James Sklenář	10.00
Louis Suk, Sr.	5.00
Joseph Barton	3.00
Mrs. Mary Sabacky	3.00
Marie Riopka	5.00
Jan Matys	5.00
Josef Čurma	3.00
Frank Hejzlar	5.00
J. J. Sabacky	1.00
Vladimir a Edytha Rodovsky	25.00
Mrs. Caroline Zimerman	10.00
Oldřich Styblo	25.00
Frances Vavřina	5.00
Henry Pokorny	7.00
McCrum Community House	10.00
Joseph Knile	1.00
J. V. Rompotl	10.00
Julia Nessy Becker	9.00
Charles Holoubek	25.00
Rev. and Mrs. F. D. Svoboda	25.00
Hynek Maras	10.00
Mrs. Murray E. Keisman	10.00
Anna Tethal	2.00
Anna Kolár	12.00
Anna Vacek	11.00
Anton Horsky	10.00
Martin Kujan	3.00
Josef Duba	15.00
Mrs. Andrew Kareha	5.00
Mrs. M. Oravec	10.00
S. Hrbek	10.00
George Selong	3.00
Marie Pospíšil	6.00
Josef Zachar	2.00
Jan Horvay	5.00
Julie Jindra	5 00
Mrs. J. M. Kovar	4.00
Josef Vodvarka, sr.	10.00
Louis Conrad	4.00
Katerína Formanek	10.00
Ján Židek s rodinou	5.00
Chas. M. Prchal	10 00
John Gallo	2.00
Rev. J. R. Vilt	6.00
Rev. Paul Kubík, st.	10.00
Rev. D. Bukacek	5.00
Emilie Vaneček	5.00
Frank Plucar	3 00
Mrs. P. Sherfel	5.00
Emma Pavel	5 00
John Dejdar	10.00
Mrs. J. Galuska	10 00
Mary Janešovsky	7.00
Marie A. Kovar	2.00
Frank Zapalka	12.00
John Mareček	2.00
F. Puyman	8.00
A. J. Hlad	5.00
Anton Jasa	4.00
Frank Slama	10 00
Mary Simecek	8.00
J. Galda	5.00
J. Koptula, Sr.	7.00
Steve Bezdečny	5.00
Jos. Koukol	50.00
Jos. Stelčik	5.00
S. Rusner	4.00
Josef Bureš	5.00

Josef Machotka	10.00
Mary Gurovská	2.00
Marie Vitek	6.00
Andrew Furia	1.00
Ruth a Jaromír Petříčkovi	7.00
Paul Mika	5.00
Grace Baptist Church (Rev. J. Zajíček)	15.00
Andrew Jacobs	2.00
Blue River Valley Church S. S. & Christian Endeavor (Marvel Roen)	30 00
A. Hodous	4.00
Evelyn Zacharias	5.00
Rev. George Hankovsky	10.00
Andy Sabol	5.00
Česko-Moravští Bratři v Ennis, Texas	5.00
Nedělní škola ČMB. v Ennis, (W. Tupy)	5.00
Mission Circle Congregational Church, Silver Lake, Minn., Mrs. A. Yukl	10.00
Rev. a Mrs. Gordon A. Hejl	5.00
Blanche Karlik	2.00
A. J. Matustik	2.50
Josef Stejskal	3.00
Dr. Jaroslav Mrazek	5.00
C. Pecuch	5.00
Mrs. Marie Hodek	10.00
Wm. Mrštík	3.00
Fred Opočensky	5.00
J. B. Opočensky	7.00
Mrs. Josephine Misicka	6 00
Josef Matejka	5.00
John Pestal	2.00
Dr. Joseph Pestal	2.00
Adolf Jelinek	5.00
Prof. Odložilík	2.00
Josef Vopalensky	2.00
Frances Metz	1.00
Agnes Zmrhal	2.00
Frank Petrusek	5.00
Jerry Kalina	5.00
Anna Šefčik	1.00
Rose Yeager	10.00
Mike Petric	32.00
Terezie Čermak	5.00
Albina Barton	2.00
Frances Tyroler	10.00
Mary Cucak	2.00
Mary Slabey	2.00
Anna Magyari	1.00
Elizabeth Martin	1.00
Michael Bali	1.00
George Holetz	1.00
Frank Yatsko	1.00
John Valuska	1.00
Jos. T. Čejka	5.00
Marie Říhak	1.00
Susan Mayson	5.00
Ludvik Caha	5.00
Charles E. Cuhel	3.00
Anna Pištora	10.00
Kateřina a Marie Wokoun	5.00
Bessie Eisner	2.00
Beta Andrš	8.00
Marie Bukovsky	20.00
Mojmír Frinta	2.00
Wm. Jersak	5.00
V. Stepanek	15.00
Frank Kubat	300.00
Arnošt Kulka	5.00
Andrej Meleky	5.00
Slovak Presbyterian Church, Braddock, Pa. (Rev. V. P. Backora)	5.00
Mrs. Vera Blinka	5.00
Ladislav Uhlíř	5.00
Jos. Kral	5.00
John Mikulášek	10 00
John Opie	100 00

(Prosincový záznam o darech a příspěvcích Jednotě otiskujeme teprve nyní. Zpoždění bylo zapříčiněno nemocí a předčasnou smrtí br. administrátora V. P. Stupky. Doufáme, že dárci pochopí a omluví toto zpoždění. Red.)

Předplatné i dary Národní Jednotě do 5. června (June) 1959

Mrs. Frances Naibert	7.00
Mr. Louis S. Pollack	5.00
Anna Marcinko ($2.00 od matky, Mrs. Mary Warga	10.00
Steve Bezdecny	5.00
Vinc Dusek	2.00
Marie Kerda ($2.00 k uctění památky br. V. P. Stupky)	4.00

Za všechny dary upřímně děkujeme! Pamatujte na naši práci i v budoucnosti. "Ochotného dárce miluje Hospodin."

Národní Jednota
Mr. John Opie, pokladník,
4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois.